

ПЕРЕДПЛАТА

на „Буковину“ вносить
на цілий рік 10 зр. — кр.
на чверть року 2 „ 50 „
місячно 1 „ — „
для заграниці 20 рублів або
40 франків.

Поодинокі числа по 6 кр.
в бюрі газет Л. Горюва в
Чернівцях, ул. головна ч. 17.

ВИХОДИТЬ

щодня крім неділь і ру-
ських свят о год. 5. по пол.

Реданція і Адміністрація
„Буковини“ находить ся в
Чернівцях (ул. Петровица
ч. 2.)

Оголошення приймає ся за
оплатою 6 кр. від стрічки;
а в „Надісланім“ по 10 кр.
від стрічки.

БУКОВИНА

Справи нашої держави.

Рада державна.

Мов би на доказ, що і стара, вже знемоціла австрійська рада державна вмів займати ся важними справами, котрі матимуть немалий вплив на справи нашої держави, ухвалила наша рада державна в останнім часі два важні закони: о своїні і про судову організацію. Закон о своїні усуне несправедливе обтяжене іменно сільських громад, котрим доси відселано зробків на старости літ, визискавши їх сили молоді по містах. Сі пільги вправді не дадуть ся зразу відчуті, однак сей закон є незвичайно важним ділом суспільно-політичним і поставить також уладжене удержування убогих на основах, відповідних людяности. Другий ухвалений закон про судову організацію становить кінець великої реформи цивільної процедури, котра помімо всяких труднощій після заповнень міністра судівництва гр. Гляйспаху увійде в жите з новим роком 1898.

Зрештою не викликають наради нашої ради державної більшого заінтересованя, тим більше, що з бюджетовій комісії ведуть ся иноді горячі наради над бюджетом на 1897 р. При сій нагоді ставляють по-

одинокі послі спеціальні жаданя своїх країв. Політична дебата була лише при нарадах над диспозиційним фондом, котрий прийнято 25 голосами против 9. Між тими дев'ятьма contra-голосуючими були також чотири члени ліберальної лівиці, а се дало нагоду до остаточного розлому в лівиці, про котрий говоримо понизше.

Справа краєвих мов.

Дня 6-го с. м. вела ся в раді державній важна нарада над пильним внесенем Молодочеха Пацака змагаючого до того, щоби правительство центральне управило уживане краєвих мов в поодиноких коронних краях на основі повної рівноправности, запорученої всім народам основними законами державними. Позаяк ся нарада не полишить ся без значіня на будучність, то задержимо ся при ній троха довше. Пос. Пацак, оправдуючи наглість свого внесеня, заняв супротив Німців чеських становище зовсім примирительне. Єсть се прояв новий в політиці Чехів супротив Німців. Пацак подав руку Німцям. Він не хоче нарушувати їх добре набутих прав языкових, жадає лиш рівного права для себе. Внесенє его не змагає до того, щоби рада державна видавала закон о народностях або о язиці. Він уважає раду державну до сего некомпетентною, а признає

єз право лиш соймови чеському. Нєсправедливости языковї треба усунути в дорозі простих розпоряджень правительства, а відтак аж обовязанє правительство прийти перед сойм чеський з проектом закона языкового.

В Чехії до р. 1620 був лиш чеський язык урядовим. Доперва в літах 1627 і 1628 заведено, мов за кару за повстанє чєске, язык німецький побіч чєского в житю прилюднім. Такий стан тривав аж до початку нашого віку. Доперва абсолютизм з часів 1811—42 старав ся витиснути язык чєский з урядів, а завести повсюди язык німецький. Бєсїдник подає відтак короткій образець того хаосу, який панує в Чехії у всіх урядах і судах по тій причині, що іменно низші інстанції орудуєть справи з чєскими сторонами по чєски, але мусьєть відтак всякі акти і витяги з них перекладати на урядовий язык німецький. Розпорядженя з гори виходять знов по німецьки, а їх перекладають низші інстанції на язык чєский. На сих перекладах збавляють урядники і сторони множество часу, а лихі переклади зізнань свідків і сторін суть нераз підставою до видаваня рішенє судових — розуміє ся — несправедливих.

На виводи пос. Пацака відповів сейчас президент кабінету, гр. Бадені. Він сказав, що правительство теперішнє у знає

Безжурність.

Написав

Стефан Шятка.

I.

Тільки скінчив на чотирьох хату замітати, тільки став хитати ся на боки, сухий, короткий, з тоненькими бадильоватими ноженятами, з животиною мов міхуром кришко надутим, а уже бачило его, подивляло все, що жило в Бідунівчях, як на телізі побіч батьба держав поводи і кричав до темнів сухорєбрих: „Вію, вію, дітоньки лазом!“

Сипав отець на віз шутер нецками, в котрих з суботи на неділю також і розчин вівсяний „шипотів“ на киселицю, то й він також худими рученятами вибирав з піску камінчики, зносив на купу і кликав до старого: „Беліт, тату, на лопату сє й ту купку.“

Віював отець під гору, попихаючи плечем віз, щоби сліпим, дихавичним кандибам хоть щото улекшити, то й він куртєнький, полатаний, розхрістаний, попихав також із заду, а де коні стали, витягав із-за пазухи камінь, клав під колесо і кликав: „Узе піделтий.“

Сипав отець каміне з воза, або звязував стару драгтиву телігу, то й він, Гриник Гриників, стояв коло темнів з вербовою фалудою, обганяв з них докучливу овадню і пугав: „А вуесе, а вуесе, бо ває помолдою.“

Порядкував отець купу до „сяжнї“, щоби віддати після припису гуртївникови Юді Какалайникови, то й малий Гриник Гриників водив сухорєбрї конї по фєсі, підпихав то одному, то другому під бороду зелену свїжу травицю і лебедів: „Йцте, йцте, бо на ліни ніцо нема, лисє пісок і сугел.“

Перейшло Гриникови Гриниковому на десятїй рік, став возити сам каміне: їздить до ріки, спускає телігу з такої гори, що глядиш з неї в долину, в очах темнить ся, сум огортає, а він, малий Гриник, суне ся що довбєнька попри конї, держить за поводи і тиррр, тиррр, тиррр, тиррр, тиррр, так довго, поки не очутить ся в долині, поки колеса й вісім кінських ніг, сухих як патики, в синьім піску не застрягнуть.

Так кільканайцять разів денно то до гори, то з гори, то в порожнє то з камінем повїював на свої „діточкї“, до самого змерку не мав простовільної години.

Мученики Христові! що він того каміня в протягу десятих літ надвигав ся нецками семейними на телігу, що він тих куп насипав на цїсарську дорогу; пацлавскі верхи можна було безпечно з того усипати, сотки монастирїв на них побудовати, а прецінь ніколи не „застрєйкував“ своему хлібодателєви, своему принципалови і гуртївникови Юді Какалайникови, ніколи й не застогнав, що Юда платить мало за его роботу. Купи, що тягнули ся рядом майже цілу милью — з Бідунівч від хрєста холїрного аж до границі Вічного-Переднївку, де стояв другий хрєст на

„Памятку даної свободи“ — всі були ділом Гриника Гриниковаго, трудом его кровавого поту; кожду купу він впорядковував до „сяжнї“, а дорожник-нанашко тільки вапном гашеним на середній єї захлянав, значило: опечатав і відобрав.

Потїшно собі виглядав Гриник Гриників, коли на его скрипливій телізі сидїв гуртївник Юда Какалайник з паном комісаром-„вегмайстром“, а він сам держав батїг в одній, а поводи в другій руці і провадив свої коники, свої „діточкї“, немов ули з пчолами перевозив; а де задержав ся при новій купі каміня, знимав з голови батьківський сїраковий канєлюх в видї великаньского широго вареного, кланяв ся два рази низько Юді і комісарови і говорив смиренно: — „Ту прошу ясных і вельможных панів“ — і стояв так довго, поки дорожник-нанашко не змірив купи сяговою державною жєрдкою в трьох напрямх і не покрупив вапном, розроблєним в Гриниковій путнї.

От так минали Гриникови Гриниковому весна, літєнько й осїнь: в день возив каміне, в ночи вїв коники, свої „дітоньки“, „батьки“ на пашу, на полєві дорїжки, снав раз на підручнїм, другий раз на борозднїм; сухий хрєбет був для него мягкою подушкою, мішок на плєчах теплою шубою і ніколи спячий не злетїв, хоть нераз підохочєні полєві сторожі пугали „сараку“ опирами.

„Де в тїй „сотонї“ тільки сили, тільки трїби мужицкої бере ся?“ говорили люди в Бідунівчях. „Навїть в ночи дєсь сон его не бере ся: всі дорїжки по поли своїми кандибами новипасав і шкоди нікому за макове зерно не

рівну вартість і рівне право всіх язиків; що оно буде стремити до примирення всіх народів і в слід за тим приступить до управління язикових прав в поодиноких краях коронних.

Як бачимо, то чеські послы звернули вже рішучо з дороги опозиційної супротив правительству, а у себе дома змагають до помирення обох народів. З другої сторони не ховає теперішнє правительтво неполаджених питань язикових в поодиноких краях коронних під спудо, а думає рішучо забратись до довершення своєї програми: примирення народів австрійських.

Додамо до того, що подібний постулят, який поставив пос. Пацак до правительства, поставили наші рускі послы ради державної недавно в пропамятнім писемі до міністра справедливости, гр. Глайспаха, упоминаючи о то, що би в судах галицьких придержуванось точно всіх тих постанов цїсарських і розпоряджень правительственных, які від 1850 р. були видавані в користь язика руского, а котрі то розпорядження пішли в великій мірі в непамять.

Молодочехи.

З промов молодоческих послів пробиває ся в останнім часі мирнійший тон, хоч они свого опозиційного становища не покидають. Та не лише в тім можна побачити зворот в молодоческій політиці, але також в тім, що они починають позбувати ся скрайних елементів, от як недавно д-ра Вашатого. В добре інформованих кругах говорять, що така сама доля жде ще послів Нуркгарда, Шаманека і Сокола. Значить, Молодочехи ладять ся помалу до того, щоб з часом стати правительственным сторонництвом. Они видко пересвідчили ся, що таки більше досягнуть сею дорогою, як скрайною опозицією. Се висказав цілком отверто дня 2-го с. м. пос. др. Крамарж перед своїми виборцями в Геріці. А коли его запитали, чи дійсно перейдуть Молодо-

чехи в правительственный табор, коли правительство введе чеську мову у внутрішнім урядованю і замінує чеського міністра, то пос. Крамарж відповів, що з тактичних взглядів не може сказати, під якими умовами покинуть Молодочехи опозицію. Тут вже цілком виразно заговорено про покинене опозиції, а се мабуть наступить з отворенем нової сесії ради державної на весні 1897 р., коли консерватисти, Поляки, Молодочехи і одна часть лібералів мали б становити правительственную коаліцію.

Розлад в ліберальній лівці.

Се бачать добре німецькі послы з Чехії і побоюють ся, що правительство дасть Німців в Чехії на поталу Чехам. Щоби сему запобігти хоч почасти, они задумали робити правительству труднощі, затягаючи ліберальну лівцю до опозиційного табору. А коли далеко переважна часть лібералів під проводом президента ради державної бар. Хлюмецкого тому спротивилась — мабуть тому, що в такім випадку побоюють ся величезної страти мандатів при недалеких виборах — то 25 німецьких послів з Чехії, два з Моравії і два з Каринтії виступили з ліберальної лівці і мають тепер утворити особну групу. До них прилучать ся вскорі ще кілька німецьких послів. Розлад в лівці готовий. Се є також знаком для будучої правительственной більшости, бо німецькі послы з Чехії не можуть на жаден спосіб іти рука в руку з будучими правительственными Молодочехами. Ще й се певне, що ліберали вийдуть з виборів у значно зменшенім числі, а що би свою ситуацію ратувати хоч сяк-так, они не хочуть цілковито відпасти від правительства, котре все ще признає німецькому народови культурну висшість.

Цікаві вибори.

Долішня Австрія була в останніх днях видовищем страшного погрому лібералів при виборах до долішно-австрійського сойму. Склад попереднього сойму був такий, що ліберали мали

ще більшість, хоч антисемітська меншість була досить поважна. Антисеміти вже наперед заповідали, що пановане лібералів в соймі минуло ся і оно тепер дійсно так стало ся. При виборах з сільської курії — замітних ще й ти, що перший раз в Австрії переводили ся на підставі загального, безпосереднього тайного голосованя — перейшли самі антисеміти. А сего тижня відбували ся вибори з міст, з котрих найбільше зацікавлене будили очевидно вибори з Відня. В середу вибрано 21 антисемітів, а 7 лібералів і то в краю. В самім Відні вибрано того дня лише антисемітів. В першій і другій дільниці прийшло до тіснійших виборів, при котрих вибрано в другій дільниці двох антисемітів. Мабуть і в першій дільниці були би антисеміти побідили, однак при тіснійших виборах злучили ся вже ліберали і нова партия соціальних політиків, так що в тій дільниці вибрано трох лібералів і трох соціаль-демократів. Долішно-австрійський сойм складає ся з 78 послів, а з них є тепер 16 дідичів, 46 антисемітів, 10 лібералів і 3 соціаль-демократи; до того ще 3 вірільні голоси. З сих чисел видко як найдокладнійше, що ліберали побиті цілковито і що антисемітам всего бракує 6 голосів, аби мати аж дві третини цілого сойму. Очевидно мусить серед таких обставин стати краєвим маршалком антисеміт. Доносять, що ним має стати кн. Ліхтенштайн, а заступником маршалка проводир антисемітів др. Люеґер.

Сї вибори не остануть також без впливу на становище лібералів в радї державній, бо їх вплив мусить тепер власти сильно, тим більше, що їм не конче добре поведло ся і при соймових виборах на Моравії, тій твердині ліберальній. Там они вправді ще мають 49 голосів wraz з дідичами, але се не становить більшости, бо моравський сойм складає ся з 100 послів. Як тепер там справа стоїть, то при голосованю будуть рішати шість членів з т. зв. Mittelpartei, котра хилить ся до Чехів. Так відпадає лібералам один край за другим, і мабуть недовго вже будуть великі капіталісти водити на шнурку всіх інших заступників народу.

Австрійсько-угорська угода.

Серед того розбурханого політичного життя вели ся сими днями дальші наради між австрійським і угорським правительством в справі австро-угорської угоди. Наші читателі знають, що ціла трудність лежить в питаню спільних оплат. Ми про се вже нераз писали і казали, що ціла Угорщина вперто противить ся підвишеню своєї квоти. Аж сими днями перший раз дав ся чути голос відмінний. Бувший міністер шкільництва Ествеш ставав перед своїми виборцями і заявив,

зробив, нема що й говорити; шкани відай знають, що їм свобідно гризти." Так говорили, так дивували ся горожани в Бідуновичах, дивували, а далій їм з диву вийшло — перестали.

Возить Гриник Гриників каміне, правильно возить; хоть "калічки" змінюють ся, раз той з одним оком, другий раз і той без того одного ока, третій раз оба, що мали полуди на кождім оці, але добро загальне не оскорбляло ся: цїсарський гостинець з Бідунович до границі Вічного-Переддівку що тік рівенький, Юда Какалайник що пампух ситенький і пан комісар-веґмайстер і дорожник-нанашко задоволені. Есть в хаті старого Гриника чим передновок укоротати, есть і на податок, есть чим і кару шкільну заплатити за двох молодших вітрогонів, котрі до школи справді не ходять, але за того як цілий божистий день або чублять ся в хаті мов когути завзяті, або бушують по чужих огородах, садах, право птиці небесні.

Стали будувати колїю, каже Юда до Гриника Гриникового:

— Маєш в мене за кождий день риньско-го, навіть за неділю, будеш з моїми парубками пісок возити там, де великий міст мурують і великі цегляні доми будують.

Гриник Гриників думає з початку, що жид кпить. Жид не кпив, дав десятку на завдаток. Така великанська грошева сума зневолила парубка, Юді поклонити ся: він здоймив батьківський, сїраковий капелюх в виді вареного пирога і диво! Какалайника поцїдував в обі руки.

Рік цілий возив Гриник Гриників пісок, каміне, землю при колїї, вїтывав над парубками

Какалайника, навіть і д' хаті мало приїздив. Отець купив корову, "перетрає" в тім році стару ліпанку на нову, купив кусень поля, а все за ті гроші, що Гриник Гриників заробив, навіть і кожух з красним чорним баранковим нештукованим ковніром за двацять без двох до хати купив. За кожух справді давали уже пять двацять, але чи через ошибку, чи може через того, що жид хотів в новім кожусі мужика як будучого вїтыва надуті, сим разом цасте чи нецасте стало по стороні голя: Кушнір спродавав з штукованим, Гриник загорнув на себе кожух з нештукованим ковніром, згодив при свідках, купив могорич, заплатив без двох двацять — і пропало.

В тім році Юда Какалайник также розбогатів ся всім на диво, пошив ся добре при будові залізничі і також гроший не ховав під платвою і не закопував в землю: покупив поля майже з цілих Бідунович, позганяв лани, виставив аж три "фільварки" мов кебети — один на середині села, два на обох кінцях; помістив в тих многонадійних твердинях своїх ще многонадійніших синів з сунругами, з внуками, і запровадив добровільну панщину. Гриникови Гриниковому сказав:

— Тепер уже не будеш каміне возити, хіба за "ширварок": дорога уже не цїсарська, тільки повітова; цїсар має тепер колїю на вїсько.

Постідні працальні слова Юдові приймив Гриник Гриників байдужно; він знайшов роботу на свої руки: чи в своїм селі, чи в сусідних фабриках робив; сокира, дїп, коса, різак в его ру-

ках ходили, мов язик в торкотливої невісти; працював і дальше на двоє своїх старих, на двох молодших братів, котрі о дві голови его переросли і вже парубочили, вже по затїнках ріжні любовні змови укладали, а на музиках заєдно чубили ся.

Часом Гриник Гриників дістав від своїх молодших братів при вечери або при обіді п'ястуком межі очи, або кулаком в груди, але він за того не гнівав ся на них, не лихословив, тільки тихонько виносив ся де в кут спати або йшов до роботи.

II.

Доробив ся Гриник старий найстаршим сином, став декше на світі віддихати; хоть молодші брикають, в хаті троха за богато борють ся, то за того первородний на хатних заробляє стілько, славити Господа небесного, що й не потреба більше. Хлібець святий є, бульба під запічком є, а що найважнійше, здекуції за діти, що не ходять до школи, не потреба платити, — чого-ж хотїти більше? А молодші раз собі леґуни: п'ястуки мають здорові, есть з ким поставити ся і так приміром сусїдови, кумови Василеви Носатому і его синови Гаврилови, також Носатому, троха кости подруцкати.

Вихіснував старий Гриник трїбу обох своїх синів молодших, своїх многонадійних лицарів, показує людям свою потугу, заводить з сусїдами незгоду, глядає собі кулі: то курку обскубе, то порося перевалить, то чемериці за воротами насипле, то пса попарить, все якусь пакість вига-

що він годить ся на умірковане підвишене угорської квоти, аби таким способом уникнути втягнення корони в сю справу. Дивна ся аргументація; як би таке підвишене не відповідало простій справедливості! Та все таки добре, що дав ся чути такий поважний відмінний голос, бо се зможе вплинути також на решту Угорщини і може таки прийде до якогось порозуміння.

Вибори в Угорщині.

Угорщина жие тепер під вражінем скінчених виборів до угорського сойму. Остаточний їх результат такий, що ліберали мають 282 послів, 37 е з національної партії, 10 безпартійних, 48 з фракції Кошута, 7 з фракції Угрона, а 20 з народної партії. З виборів вийшли побідоносно ліберали, бо знекали 65 мандатів — але як? Наші читателі знають з наших новинок і телеграм, що для „успирення неуспокійних елементів“ спроваджено до Угорщини військо з Градця, Львова, Перемишля і Чернівців. Додамо, що при виборах убито 24 осіб, а тяжко ранено 84. Зрештою відбули ся вибори... спокійно! Не можна тепер вже подати хоч би маленького образка тих надужити, які діяли ся в користь лібералів, бо угорські часописи про се не сьміють писати з обави перед конфіскацією. Про се почує сьвіт, аж коли сойм збере ся в грудни на наради, і ми очевидно подамо тоді в нашій часописи про се ширші вєсти.

Руске драматичне товариство.

Новий виділ драматичного товариства зробив першими вечерницями, що їх урядив в неділю в кімнатах Народного Дому, милу несподіванку черновецьким Русинам. Недавно ми кинули гадку від себе, щоби розбудити товариске жите у нашій громаді такими сходами, а вже успів виділа драматичного товариства перевести єї в діло. Неділішні вечерниці не тільки, що зібрали численний кружок, особливо молодіжи, але і одушевили просто усіх присутних; та запевнили поведжене драматичному товариству на цілий сегорічний сезон.

Богату програму тих вечерниць розпочав голова товариства п. О. Попович гарною вступною річю, де попри прошеня о можливу взглядність для виконавців програми, котру для короткого часу і не було можна так добре підготувати, звернув увагу гостей на значіне вечерниць, що мають виробити злуку всіх сил в лоні товариства для осягненя его подвійної ці-

дає, кому? Та вже-ж не собі, тільки сусєдам; хоть сам не змагає, хоть якась мара все під грудьми тисне, але числить на силу обох молодих лицарів, конечно хотів би ся з ким потрібувати.

Найбільше біди, найбільше нарути виправляє старий Гриник з своїм кумом омежником, грубим а куртим Василям Носатим: нераз цілий день той з свого, а той з свого порога кулаками собі грозять і аж пінять ся з лютоости, але все солодко кличуть ся до себе і стоять на своїх місцях. Єще-ж старий Гриник бодай підбігне аж до плота, бодай всадить з досадою колом по сусєдній стрісі, але Василь Носатий ні: стоїть собі в сїнях за порогом, виставить із за одвірка ніс як скарбонку громадску і все:

— Торбію, торбію, не дри стріхи, торбію! А розсадило би тебе, а пук би ти, торбію!... Ходи сюди, ходи, солодонький, сюди, ось ту... ту...

— Боїш ся з носом, серденько, щоби ся его не обшкулів? — ренетеує Гриник. — Видиш, носачику, видиш, як ховаєш ся...

— Що? я бою ся?! — питає Василь і виставляє один ходак як копаницю з сїний.

Якже старий Гриник крикне на своїх синів: „Василію, Ільку, ходіть-но сюди,“ так Василь Носатий сейчас дверми тріс! засуне їх на веї лавки, вийме ключ з засува, і тільки скрізь вікно глумить ся і припрошує его до себе, а люди на улици поза плоти стоять, сьміють ся, аж боки зривають.

Пакостить старий Гриник своему кумови, сусєдови омежникови що може вигадати: то

ли, артистичної і гуманітарної — плекати руску пісню та руску мову і спомогати доходами з продукцій руских школярів.

Відтак відчитав п. Л. Л. перший акт своєї оригінальної 3-актової комедії „Свєкруха.“ Вже в першій акті заняв слухателів інтересний завязок комедії, а жива акція і гарна, закрашена здоровим гумором мова визивали що хвиля ознаки вдоволення серед аудиторії.

Хор мішаний, що тепер виступив на естраду, вивязав ся з свого завданя зовсім вдоволяючо так в усіх трех продукціях програмових, як опісля також в надпрограмових. Немала часть збираних оплесків припадала дірігентови п. Догомилі, що в таким короткім часі зумів дорівнати своїй задачі.

В слїдуючій потім деклямації відзначив ся п. Б., вибравши на сей раз трудний до відданя устун з Шевченкових „Гайдамаків,“ цілого „Титара.“ Звичайно поперестають декляматори на першій части „Титара,“ де Ярема працає ся з Оксаною, і ми справді побоювали ся зразу, вслухуючись в ревіи, ліричні тони п. Б., чи стане ему сили віддати драматичний кінець сеї трогачої події. Але з правдиво артистичною природністю і мірою цюконав декляматор ті трудности і змалював так само страшно кінець старого Титара, як віддав ніжно невинне воркотане залюблених молодят.

Кульмінаційною точкою програми був сьпів пані Л. Вправді задалегідь ми не прикладали звичайної міри до виступу пані Л., яко знаної ширшої публіци артистки сьпівачки, але те що ми вчера чули, перейшло дійсно наші оживаня. Перша пісня Шашкевича „Цвітка дрібная“ з музикою о. Матюка вийшла в тій інтерпретації так артистично скінчено, що критика може тут хіба розплистись в найбільших похвалах. Не то нам дивно, що пані Л. так відчула глибоко марну долю проминаючої краси, але що той голос здібний так діймаючо, так пориваючо виразити сам собою такі глибокі зворушеня. В другій пісні, котру сьпівачка додала на невмовкаючі оплески і загальне домагане, ми подивляли знаменитий перекід від веселости до туги і суму. Була се скромна, народна пісенька в Лисеньковій гармонізації „Ой не сьвіти місяченьку,“ а в єї трех зворотках змалювала пані Л. дуже удачно згадані настрої. Акомпанювала до сьпіву молоденька п. В. знаменито, а в слїдуючій точці, в котрій виступила з грою на фортеп'яні, показала великі засіб техніки і зрозуміня музики. Але ті оплески, що поспинали ся для п. В., ми подїлили-б на дві части. Бо знаємо з досьвіду, що багато єсть таких, що уважають гру на фортеп'яні мов би тільки якоюсь додатковою точкою концертної

хлопців з села вабить, щоби лїзли на его лисницю стару перед вікнами, то дощівку або гноївку пускає погід підлогу Носатому до хати, хаче зловити в свої руки бореука окуяниого.

Коли-ж бо й Василь Носатий хитра руска штучка, не зловив его в матню ніяким підступом. А его син Гаврило ще хитрійший, ще проворнійший, уникне рук лицарських синів Гриникових, але свое робить: хтось одного вечера тарахнув стару Гриничку на передазі колом по стегні, невіста вже не перелїзла, занесли єї до хати, відлежала дванайцять неділь. Хтось знов зайшов одної ночи до Гриника старого стодоли, попровалював обом спячим лицарям Гриниковим голови: лизали ся оба знов кілька неділь. Єї біда! Хто то може бути? Всї показують пальцем на Василя Носатого. Ба, але хто его з'їмав, хто его бачив? Навіть стара Гриничка раз каже, що то старий Носатий єї на передазі колом вготив, другий раз здає ся їй, що то молодий Носатий; дійди-ж тепер кінца правді, відгадай тоту загадку!

Що верне Гриник Гриників вечером з роботи до дому, то отець, мати з жалобами до него на кума Василя Носатого і на его сина Гаврила. Гриник Гриників одним ухом ніби слушає, другим випускає, єсть саламаху, з'їв, вєтає, христить ся, зачинає „Молитвами сьвятих Отец“... а кінчить „На морю, на білім камені, там церковця стоїть, а в тій церковці сам Христос сидить“... бе поклони перед образами і кладе ся спати, сьпить солодко о завтрїшній роботі.

(Кінець буде).

програми. Тож припускаємо, що тільки половина присутних оплескала молоденьку концертантку за єї знамениту гру, а друга половина плескала не менче горячо за єї уроду, котрою вчера усіх чарувала. Тож оплескам не було кінца. Сольо те-норове Орлова „Когдабь я зналь“ відспіване п. Є. вийшло дуже складно; не диво, бо п. Є. єсть знаним в черновецьких музичних кіругах спосібним музиком і рутинованим челїстом.

В другій деклямації того богатого вечера виявив п. К. багато знаня декляматорского виступивши з кількома гумористичними річами Руданьского і Масляка, та тільки памятева сторона не дала ему розвинути усего комізму тих поезий.

Над заповідженими „товарискими забавами“ перейшла охоча молодіж „до порядку дневного“ і пустила ся відразу у вир жвавих танців, що тревали при золотім гуморі до 2 год. по півночі. На другу неділю заповів „забавочний кружок“ драм. тов. неменче займаючу програму, а если би справді, як ми чули, виділ Народного Дому схотів свою велику салью відступити на ціли товариства, то вечерниці такі стали би правдивим оживляючим огнищем товариского жита між черновецькими Русинами.

НОВИНИ.

Чернівці, дня 9-го жовтня 1896.

Іменованя. Майстри лісничі Август Бем і Рудольф Шнерльбавер при дирекції буковинського гр. пр. релігійного фонду іменовані радниками лісовими.

Перенесєнє. Почтовий комісар в Задарі Еміль Надь перенесений до Чернівців.

Руский народний театр переїздить в середу з Городенки до Снятина. Перше представлене відбуде ся в четвер, відиграють народну оперету „Запорожець за Дунаєм“ і „Вечерниці,“ в суботу (14-го с. м.) оперету „Пташник з Тиролю,“ а в неділю (15-го с. м.) драму Ів. Франка „Украдене щастє.“

Вільгельм князь Віртемберский помер в пятницю в ночи в Мерані на серцевий удар. Князь Вільгельм родив ся 1828 р., вступив 1848 р. до австрійского війска, брав участь у війнах 1850, 1859, 1866 і 1878. Він був від 1883 р. до 1889 р. корпусовим командантом у Львові, опісля в Градці і дослужив ся рангі фельдцайт-майстра.

Еміграція до Бразилії. Урядова Czernowitzer Ztg. оголошує: Знов дістали ми певні вєсти, що після дотеперішних досьвідів еміграція до Бразилії показала ся для наших австрійських горолян цілком некористною, що до того кліматичні і культурні відносини, головни в державі Мінас Герраке, дуже тяжкі; отже мусимо як найбільше віраджувати від еміграції до Бразилії.

Для черновецкого університету старають ся буковинські послы до ради державної вже від довгих літ о заснованє медичного факультету. В бюджетовій комісії ради державної єтавлено і прийнято вже давно відповідну резолюцію, однак доси вимогли послы від міністрів лише заявленє, що они будуть сю справу мати на увазі. Отже в суботу пригадав пос. Лукул в бюджетовій комісії міністрови ту прийнятну резолюцію і повитав з радостю вєтавленє суми 5.000 зр. на будову дому з помешканями в ботанічнім горроді в Чернівцях, але бажав заразом підвишеня тої суми, аби в тих кімнатах могли в літї відбувати ся практичні курси.

Нове красєе учительске товариство „Bukowiner Lehrerbund“ відбуло в суботу свої перші загальні збори. Головою товариства вибрано посла і члена краєвої шкільної ради Єротея Пігуляка. Ширше справозданє з тих зборів подамо задля браку місця пізнійше.

Замкненє угорської вистави відбуло ся 3-го с. м. в притомности спільного міністра війни Кріггаммера, міністра Каляя, всіх угорських міністрів, бана Хорватії, представителів столиці, начальників усіх виділів та комісій, репрезентан-

тів праси. Директор вистави Шмідт промавляв до міністра торгівлі. Він розвинув погляд на історичний момент, в яким вистава зітала отворена і зазначив осягнені успіхи. Промову его прийнято живими окликами: eljen! Відтак міністер торгівлі дякував усім учасникам за прихильність для вистави, згадав теж про її успіхи, а вкінці оголосив, що вистава замкнена. Угорські часописи доносять, що ту виставу в протягу 6 місяців відвідали 3 мільони осіб. В виду такої участі і зазначених директором вистави та міністерством торгівлі успіхів можуть Мадяри одушевляти ся і... дефіцитами. Є їх на 300—400 тисяч зр., та невдовзі покаже ся більше.

Читальню Рускої Бесіди в Чорторії отворено в неділю, дня 8-го листопада. На се свято прибули з Черновець оба наші послы др. Ст. Смаль-Стоцький і Єротеї Пігуляк. На зборах явив ся также місцевий священик о. Кибидевич, а также і члени Читальні з Вашківців і люди з Завал. Слота перешкодила, що людей з Чорторії досить мало явило ся на зборах. До Читальні вписало ся членів двайцять кілька, головою читальні вибрано о. Кибидевича, а его заступником начальника громади Тодора Левіцького, старанем і заходами котрого тоту читальню засновано. Чорторія громада невеличка, а ще до того страшна гуча сего року (на самого Панталеймона) знищила все до чиста, шкоди є понад 10.000 зр., тож і людям сего року дуже тяжко, але має доброго священика, а особливо дбалого двірника, котрий назить добра громади як ока в голові, котрий в своїй праці для громади уважає на те, аби по нїм лишила ся добра память в селі, то-ж Бог поможе, що громада піднесе ся небавом через освіту, тверезість і працюватість, і стане ще другим громадам взірцем. До розширення тверезости в нашій стороні дуже причинив ся о. Купчанко з Вашківців. Тепер уже люди не шють у нас так, як то бувало. — Найліпше сподобали ся людям науки наших послів Пігуляка і д-ра Стоцького і они остануть нам на довго в пам'яті. Читальники Вашківські, межі котрими було половина женини, відсвїтали кілька пісень народних, і тим показали, що читальні не лиш для того, щоб там читати і освїчати ся але і для забави, що читальні подають чесним і тверезим людям все те, що не годна дати їм коршма. Хоть початок малий в Чорторії, але маєм надію, що під проводом начальника громади п. Тодора Левіцького збере ся небавом ціла громада в своїй читальні, заложить собі спідковий склеп і касу позичкову і тим стане ратувати ся від біди, яка чим раз більше якась доскулює нашим людям. *Чорторійський читальник.*

Я також! В Угорщині оповідають таку веселу пригоду. Соймовий посол Шіжоль, вже старушок, не хотїв більше послувати, але щоби не сидїти безчинно, почав старати ся о якусь посаду державну, бо гадав, що ему за заслугу положені коло добра народу, належить ся нагорода. Отже пішов до президента міністрів і просив его як давнього приятеля з парламенту о надане посади управителя в державних добрах. Міністер вислухав просьби з усміхом, а відтак сказав до него: „Добре, милий друже, дам вам посаду, яку схо-

чете. Але ви, довголітний посол, самі знаєте, що хто переступив 40 літ життя, не може одержати державної посади, хіба за дозволом короля. Отже раджу вам, постарайте ся о аудиенцію і просїть короля, щоби вам дав veniam aetatis.“ Шіжоль услухав ради, надїв на себе свій найгарнійший народний одяг і поїхав до Відня до короля. Коли станув перед королем, завмер ему голос в горлі і він не міг слова промовити. По кількох хвилях мовчання цїсар спитав посла, чого бажає. Шіжоль вручив монархови просьбу, а відтак вилетєвав: „Ваша королівська Милости! я хотїв би мати 40 літ!“ Цїсар поглянув на него спершу зачудований, але коли кинув оком на письмо і порозумїв, о що їде, сказав усміхаючись: „Я також хотїв би мати 40 літ.“

Чим ближше надходять вибори до черновецької ради міської, котрі відбудуть ся мабуть дня 1-го грудня, тим більше розвиває ся агітація. Ліберали вже зорганізували ся, заїменували на чотири опорожнені мандати з третього кола своїх трех кандидатів, а четвертий мандат лишили вільний до розпорядимости Поляків. Противники сполучених лібералів, Поляків і Русинів скликають тайні сходини, не допускають жадного противника; видко, що боять ся божого свїтла. Ну, нехай їм буде з тим добре, але ми переконані, що щирий, ретельний і свідомий своєї справи противник так не робить. Міжтим поветають ще якісь „независимі виборчі комітети“, котрі скликають плякатами збори до жидівських шоп, яких уживають вандрівні „артисти.“ Сей спосіб агітації в Чернівцях новий, а доказує хіба, як низько у деяких людей упало почуте людської гідности. Друге коло виборців зачинає вже також рухати ся. Тут зарисували ся національні ріжницї, однак є надія, що прийде до обопільного порозуміння, так що до міської ради вийде із сего кола ще один Русин. Доси спить лише перше коло, коло богачів. Им агітації не потрібно, они всі без ріжницї знають добре, як мають боронити свої богацькі інтереси.

Електричний трамвай в Чернівцях буде мабуть аж в зимі готовий. Се для мешканців нашого міста дуже поучаюче, що зі всяким новим заведенем у нас зволїкають. От як мали завести електричне освїтлене, то ставили десь стовпи, а за кілька днів їх витягали, а небавом знов вставлено на тім самім місці стовпи. Або розпочали роботу на паньській улиці, все ішло добре; нараз не знати з якої причини покинули, а побігли робити свїтло на кушнірській улиці, аби пос. Тиміньському було ясно, коли пізно вертає домів від свого „шваґра.“ Стоїть робота на паньській улиці неготова, прийшла осїнь і з тяжкою бідою в зимі скінчили роботу. Але з того вийшли для міста страшні видатки, котрі дадуть ся в знаки аж при закінченю всіх рахунків. Тепер їде так само з електричним трамваем. Мав він уже бути давно готовий. Але що то обходить підприємців! Они знають, що мають діло з містом, де не все беруть так дуже докладно... Можна спізнити термін, а громада вже покритє ті видатки, що наростуть задля того спізнення... А чи так повинно бути? Чи так мають ся марнувати громадські гроші?

„Дністер“
товариство взаїмних обезпечень
у Львові ул. Валова ч. 11.

перше і одинокє руске товариство асекураційне, припоручене Всч. Духовенству і всім вірним через Впреосв. Митр. і Преосв. Еп. Ординарияти всіх трех галицьких Епархій, обезпечає будинки, скот, господарські знаряди, збіже в зерні і солоні, сіно в стогах і будинках против шкід орне- вих за можливо найнижшою оплатою.

Шкоди ліквідують ся і виплачує ся сейчас по пожарі, а договори заключені з першими Товариствами контрааскураційними подають „Дністрові“ можливість обезпечувати і виплачувати і найвисші суми

Полїси „Дністра“ приймає банк краєвий у Львові при позичках іпотечних.

На житє можна обезпечити ся через „Дністер“ після всіх можливих комбінацій в товаристві взаїмних обезпечень в Кракові, котре дає як найкористийші услїва і видає полїси і квїти в рускім язїці.

Товариство взаїмного кредиту „Дністер“, стоваришене зареєстроване з обмеженою порукою, приймає від своїх членів і третих лиць вкладки до опроцентованя по 5 процент. Іваранція цілковита. Удїли по 50 корон. Позички удїляють ся тільки власителям реальностей, вільних від тягарів, за порукою двох членів. З позичок відтягає ся десята часть на удїл.

Зголошеня о удїлене агенції в місцевостях, де „Дністер“ не є заступлений, приймають ся.

• Прекрасна повість Ольги Кобилянської „Царівна“ вийшла накладом „Буковини“ окремою книжкою, котра має 424 сторін, вісімки, і коштує лише 1 зр. 20 кр., з пересилкою рекомендованою 1 зр. 30 кр., з рекомендованою 1 зр. 40 кр. Передмову до повісти написав Осип Маковей. „Царівна“ так своім змістом, артистичним обробленем, як і благородною тенденцією визначає ся дуже поміж нашими новітніми повістями.
Купити можна в редакції „Буковини“. Тут також можна дістати оповіданє О. Я. Кониського „В день святої волї“ за 10 кр., з пересилкою 12 кр. і оповіданє Т. Галїна „Перші Зорі“ за 30 кр., з пересилкою 35 кр. Купуйте!

Рух поїздів залізничих

важний з днем 1-го мая 1896 після середно-європейского годинника.

Приходять	П о ї з д и			Відходять	П о ї з д и		
	поспінні	особові	мішані		поспінні	особові	мішані
до Чернівців				з Чернівців			
З Відня, Кракова, Львова, Станіславова, Коломиї і Снятина	1128	657 1028	550	До Снятина, Коломиї, Станіславова, Львова, Кракова і Відня	347	941 1029	538
З Букарешту, Яс, Сучави, Глибоки	329	912 1000	523	До Глибоки, Сучави, Яс, Букарешту	1203	717 1048	616
З Новоселиць, Садаґури			1113 950	До Садаґури, Новоселиць			430 621

Підчеркнені числа означують пору нічну від 6 год. вечером до 5 год. 59 мін. рано. — Средно-європейський час ріжнить ся від львівського о 36 мінут, а від черновецького о 44 мінут; коли на залізници є 12 год., то на львівськїм годиннику є 12 год. 36 мін., а на черновецькїм 12 год. 44 мінут.

Видає товариство „Руска Рада“ в Чернівцях.

За редакцію відповідає Осип Маковей.

З друкарні „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Осипа Бучканича.

